

Zuzanna Adam, M. Potępa

Dwieście lat z Kantem

Analiza i Egzystencja 4, 193-194

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZUZANNA ADAM

DWIEŚCIE LAT Z KANTEM

Z. Zwoliński, M. Potępa (red.), *200 lat z filozofią Kanta* Warszawa 2006, Genensis, ss. 639.

Niezwykła publikacja ukazała się ostatnio dzięki staraniom Z. Zwolińskiego i M. Potępy, którzy niejako w charakterze podsumowania obchodów okrągłej, dwusetnej rocznicy śmierci Kanta, podarowali nam imponującą nie tylko rozmiarami książkę pt. *200 lat z filozofią Kanta*. Skromnego filozofa z Królewca, w aspekcie znaczenia jego dzieła dla światowej filozofii, można porównać tylko z Arystotelesem, nie ma więc potrzeby rozwodzić się na ten temat w tym krótkim omówieniu. Dużo ważniejsze jest natomiast zaznaczenie, że opasły tom zredagowany przez obu warszawskich filozofów zawiera 30 w większości znakomitych tekstów, poświęconych w zasadzie wszystkim aspektom przebogatego *ouvre* Kanta. Książkę podzielono na 5 części: 1. Filozofia teoretyczna (tu, m.in., polskie tłumaczenie ważnego tekstu samego Kanta pt. *Pojęcie filozofii w ogóle*); 2. Filozofia praktyczna (którą otwiera także tłumaczenie tekstu Kanta pt. *Metafizyczne podstawy prawoznawstwa*); 3. Filozofia religii (z jednym, ale za to ponadpięćdziesięciostronicowym tekstem M. Potępy); 4. Kant a idealizm niemiecki; 5. Kant a filozofia współczesna.

Książka jako całość nie jest przy tym pracą całkowicie oryginalną, zawiera bowiem – poza przekładami tekstów samego Kanta (oraz jednego przekładu z Fichtego) – szereg tłumaczeń tekstów opublikowanych już za granicą, autorstwa znawców konkretnych dziedzin myśli Kantowskiej. I tak, tytułem przykładu, zamieszczono teksty: M. Franka o Kantowskim ujęciu świadomości, O. O'Neill o racjonalności jako rozumie praktycznym, K. Gödla o stosunku teorii względności do filozofii Kanta, o transcendentnej wyobraźni (C.-A. Scheier). Ich przełożenie i umieszczenie w jednej, zwartej publikacji, jest cennym osiągnięciem pary redaktorów. Umożliwia bowiem dostęp do tych materiałów całemu polskiemu środowisku filozoficznemu. Nie mniej cenne jest to, że dzięki szerokim kontaktom zagranicznym

zaproszenie redaktorów tomu do napisania nowych tekstów przyjęli filozofowie tej miary, co K.-O. Apel, który pisze o refleksji transcendentally-pragmatycznej jako aktualizującej transformacji kandyzmu, P.S. Weithofer, analizujący kwestię systemowości filozofii od Kanta do R. Brandoma, W. Schmidt-Biggemann, dokonujący namysłu nad Kantowską filozofią dziejów, W.G. Jacobs, piszący o znaczeniu Kanta dla ewolucji filozoficznego systemu Schellinga, oraz B. O'Connor, analizujący Kantowską refutację idealizmu.

Są oczywiście w pracy jeszcze inne teksty oryginalne. M. Potępa napisał dla tomu jeszcze drugi, również bardzo obszerny tekst na temat inspirowanej przez kandyzm filozofii religii Hegla, zaś Z. Zwoliński zamyka tom tekstem dotyczącym Heideggerowskiej krytyki Kanta. Inni autorzy piszą (m.in.) o istocie przełomu transcendentallynego (C. Asmuth), o kategoriach (G. Seel), o znaczeniu empirii dla dedukcji transcendentallynych (H. Hoppe), o miejscu „dobrego życia” w filozofii Kanta (K. Konhardt), o teorii pedagogicznej opartej na Kancie (W. Hinrichst, G.F. Munzel). Obecni są w tomie, w charakterze autorów lub tłumaczy, przedstawiciele środowiska warszawskiego (R. Marszałek, J. Kloc-Konkołowicz, P. Łuków) i łódzkiego (A. Banaszkiwicz).

„Poświęcona w zasadzie wszystkim aspektom” – stwierdziłam o książce na początku. Jeśli już bowiem trzeba by temu stosunkowo reprezentatywnemu wydawnictwu coś zarzucić, to brak analizy dorobku Kanta na tematy antropologiczne i historyozoficzne. A, jak się wydaje, ten właśnie element jego późnych przemyśleń inspirował powstanie klasycznego idealizmu niemieckiego w stopniu nie mniejszym niż Kantowska filozofia teoretyczna. Można go wprawdzie uważać za fragment Kanta filozofii praktycznej, jednak zamieszczone w tej części teksty wątku tego głębiej nie poruszają. Dyskusyjne jest też przedrukowanie niektórych tekstów z poświęconego Kantowi numeru „Przeglądu Filozoficznego”, zredagowanego zresztą przez Z. Zwolińskiego. Być może lepiej byłoby zamieścić w to miejsce inne teksty o podobnej tematyce, by paleta stanowisk była jeszcze bogatsza. Nie zmienia to jednak w niczym ogólnej, pozytywnej oceny tej publikacji. Osobne pochwały należą się redaktorom za – umieszczone w charakterze noty od wydawców – informacje o recepcji Kanta w Polsce i w świecie. Podsumowując – jest to publikacja, której posiadanie w domowej biblioteczkę będzie obowiązkiem każdego poważnego, rzetelnego badacza Kanta w naszym kraju.